

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ

РОЭК ОӘБ мәжілісі аясындағы
«УНИВЕРСИТЕТТЕРДЕГІ БІЛІМ БЕРУ
БАҒДАРЛАМАЛАРЫНЫҢ ЭКСПОРТТЫҚ ӘЛЕУЕТІН
ЖӘНЕ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН АРТТЫРУ» АТТЫ
47-ШІ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯСЫНЫҢ
МАТЕРИАЛДАРЫ

26-27 қаңтар 2017 жыл

4 КІТАП

МАТЕРИАЛЫ
47-ОЙ НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
«ПОВЫШЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ
И ЭКСПОРТНОГО ПОТЕНЦИАЛА
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОГРАММ УНИВЕРСИТЕТОВ»
в рамках заседания УМО РУМС

26-27 января 2017 года

КНИГА 4

Алматы
«Қазақ университеті»
2017

РОӘК ОӘБ отырысы аясындағы
«УНИВЕРСИТЕТТЕРДЕГІ БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫНЫҢ
ЭКСПОРТТЫҚ ӘЛЕУЕТІН ЖӘНЕ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН АРТТЫРУ» атты
47-ші ғылыми-әдістемелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ

26-27 қаңтар 2017 жыл

4-кітап

МАТЕРИАЛЫ
47-ой научно-методической конференции
«ПОВЫШЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ
И ЭКСПОРТНОГО ПОТЕНЦИАЛА ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОГРАММ
УНИВЕРСИТЕТОВ»
в рамках заседания УМО РУМС

26-27 января 2017 года

Книга 4

Алматы
«Қазақ университеті»
2017

Тулеуханов С.Т., Аблайханова Н.Т., Кулбаева М.С., Швецова Е.В.
**МЕНЕДЖМЕНТ УНИВЕРСИТЕТА И ПРОБЛЕМЫ СОСТАВЛЕНИЯ РАСПИСАНИЯ УЧЕБНЫХ
ЗАНЯТИЙ**

Последние годы университет все время участвует в различных рейтингах, аккредитациях, как МОН РК так и международных, вводит у себя СМК, разрабатывает из-за этого горы Положений и создает массу проблем студентам и преподавателям из-за нарушения преемственности в службах, обеспечивающих учебный процесс.

Остановимся на проблемах расписания, где по рекомендации конференции ППС стали наводить порядок. В нынешнем учебном году прозрачность учебных звонков просто здорово организует и студентов и преподавателей. 10 минутные перемены позволяют спокойно переместиться из одной аудитории в другую в пределах корпуса без опозданий, т.е. произошло реальное уменьшение потерянного времени. Начало каждой пары в 00 часов, не дает возможности ни преподавателям, ни студентам говорить. Что они случайно ошиблись.

Поэтому, Система менеджмента качества (СМК) Университета – это работающий инструмент контроля качества учебного процесса, позволяющая проводить планирование, управление, и улучшение качества на каждом уровне – кафедры, факультета, службы офис-регистратора, деканатов и т.д. Основным документом СМК является Политика в области качества, которая определяет цель построения и функционирования СМК, а также обязательства высшего руководства по достижению поставленных целей. СМК охватывает все сферы деятельности Университета. А вот положения о подготовке сотрудников деканата и офис-регистраторов нет. Поэтому вновь принятые сотрудники учатся исполнять свои функции методом проб и ошибок. Функционирование СМК осуществляется за счет вовлеченности всех сотрудников, при этом высшее руководство (ректор университета) берет на себя полную ответственность за достижение целей в области качества. Поэтому безобразные расписания на совести руководства, начиная от руководства факультетов, допустившие несуразности, глупости и просто нарушения в расписании. Например преподавателю могут поставить лекции в один день подряд не менее 6-часов подряд, или лекции по 4-5 дисциплинам в один день. Иногда лабораторные ставят по 10 – 12 часов в день. Иными словами – любой преподаватель как робот обязан быть готовым быть к работе всегда. А то, что семинары и лабораторные предшествует лекциям просто особая фишка и система университета. Причем тут дидактика высшей школы или принципы научной организации труда. Главное Болонский процесс – а там про расписание ничего нет.

Правда у университета был опыт анализа качества учебных занятий и учебных достижений в зависимости от структуры учебного расписания и опыт работы единой диспетчерской.

Видимо при разработке положений СМК надо разработать положение о требованиях к расписанию на основе многолетнего опыта грамотного расписания, которое ранее всегда присутствовало у нас в университете. Были прелевые три лекционные недели, когда студенты погружались в учебные дисциплины и поэтому не было потери времени на семинарах и лабораторных занятиях.

Стоит обсудить обязательные к исполнению требования и пожелания преподавателей, которые вроде не обязательны, но всеравно влияют на качество учебного процесса.

Итак:

1. Минимальное количество занятий у обучающегося в день.
2. Максимальное количество часов учебной нагрузки в неделю на каждого обучающегося.
3. Максимальное количество занятий у обучающегося в день.
4. Отсутствие окон у обучающихся.
5. Учёт временных расстояний между корпусами при смене корпуса обучающимся.
6. Цикл занятий по дисциплине не должен заканчиваться лекционным занятием, если есть семинарские (практические) занятия.
7. Цикл занятий по дисциплине не должен начинаться с семинарского (практического) занятия, если есть лекционные занятия.
8. К каждому лекционному занятию все группы потока должны подходить, получив одинаковое количество часов семинарских (практических) занятий.
9. Не проводить более двух лекций по одной и той же дисциплине в день и не более одного/двух семинарских занятий по одной и той же дисциплине в день.
10. Максимальное использование аудиторного фонда. Сюда можно отнести требования к максимально плотному размещению обучающихся по аудиториям согласно вместимости последних, а также минимизацию простоя помещений.
11. Минимальное количество занятий у преподавателя в день.
12. Максимальное количество занятий у преподавателя в день.
13. Минимизация окон у профессорско-преподавательского состава (далее ППС).
14. Минимизация переработок преподавателей согласно штатного расписания.
15. Минимизация количества одновременно проводимых одинаковых дисциплин в учебном заведении в одно и то же время. Это напрямую влияет на количество выделяемого ППС для обеспечения учебной нагрузки.
16. Учёт временных расстояний между корпусами при смене корпуса преподавателем.
17. Учёт пожеланий преподавателей.
- 18 Включение в расписание кураторских часов учебных групп.

19 Включение в расписание часов СРСР для ППС.

20 Жесткое соблюдение требований кафедр по лабораториям, недопустимость проставление их в специализированных аудиториях.

21 Включение в расписание часов заседания кафедры.

Другим важным аспектом можно назвать соблюдение производственной этики сотрудниками деканатов. Когда преподаватель подходит со своими проблемами по расписанию к диспетчерам, они должны учитывать пожелания и просьбы, а не становиться в позу. Особенно если работаешь не на своем факультете.

Поэтому нам представляется необходимым по СМК предусмотреть что-то вроде электронной книги жалоб и предложений, в которой преподаватели могут делать свои записи, а департамент академической политики анализировать вносимые проблемы и вместе с методической службой искать пути решения, направленные на постоянное улучшение деятельности с учетом потребностей всех заинтересованных сторон.

Тұрғынбаев Е.М., Бейсегулова А.Қ.

«ТАРИХИЛЫҚҚА ДЕЙІНГІ АДАМЗАТ ЭВОЛЮЦИЯСЫ» ПӘНІН ОҚЫТУДАҒЫ ҚАЗІРГІ КЕЗЕҢДЕГІ АЛҒАШҚЫ ТҰРМЫСТЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ ЗЕРТТЕУ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Қазақстандағы білім жүйесінде тарихты оқыту ісінде «Тарихылыққа дейінгі адамзат эволюциясы» пәнінің алатын орны аса маңызды болып табылады. Алғашқы қоғам тарихы тарих ғылымының дәл реконструкцияға толық келмейтін, күрделі бөлімі болып табылады. Тарихи-марксистер негізінен адамзат тарихын даму жағынан бес қоғамдық-экономикалық формацияларға: атап айтқанда, алғашқы қауымдық құрылыс, құл иеленушілік, капиталистік, феодалдық, коммунистік формацияларға бөлсе, кейбіреулері алты формацияға, яғни алғашқы қауымдық құрылыс және құл иеленушіліктің арасына азиаттық өндіріс әдісін қосады. Сонымен қатар, тарихи процестерді ірі кезеңдерге бөлу үрдісі де кездеседі: 1) алғашқы (архаикалық, тапқа дейінгі), 2) кейінгі (антагонистік-таптық) және коммунистік (тапсыз) қоғам. Жоғары айтылған тарихи процестің бөлудің әртүрлілігіне қарамастан, бұл процестің бастапқы кезеңі алғашқы қауымдық құрылыс болып табылады және бұл кезең жер бетінде алғашқы адамдардың пайда болуынан алғашқы таптың қоғамның және мемлекеттің шығуына дейінгі ең үлкен кезеңді қамтиды.

Осы кезеңді реконструкциялауды археология, тарихи антропология, жазба және т.б. деректермен қатар этнографиялық деректердің алатын орны ерекше. Атап айтқанда, осы осыдан 5 мың жылдан астам уақыт бұрын алғашқы көне, кейінірек ортағасырлық өркениеттер пайда бола бастады. Бұл процес жер шарында бір келкі жүрген жоқ. Осыған байланысты өркениет кезінде сақталып қалған алғашқы тұрмыстық мұраны екі бағытта қарастыруға болады: біріншіден, таптық қоғамның шектеуленген шеткері аймақтары және, екіншіден, осы қоғамның құрылымы.

Осы орайда, «Тарихылыққа дейінгі адамзат эволюциясы» пәнін оқыту процесінде студенттердің шығармашылық қабілеті мен мүмкіндігіне қозғау салуда алғашқы қауымдық құрылыс кезеңіндегі әртүрлі әдет-ғұрыптардың, отбасылық-некелік қатынастардың қазіргі кезеңдегі қалдықтарын мысал ретінде келтіру методикалық тұрғыдан көмек көрсету болып табылады. Мақала көмегінің шектеулілігіне байланысты, алғашқы қауымдық құрылыс кезеңіндегі отбасылық-некелік қатынастардың және меншік мәселесіне байланысты әдет-ғұрыптардың және олардың қалдықтарының дәстүрлі қоғамында кездесуіне бірнеше мысал келтіруге болады.

Алғашқы қауымдық құрылыс кезеңіндегі отбасылық-некелік қатынастардың түрлерінің бірі левират болып табылады. Левираттың бастапқы кезеңдегі мәні екі немесе одан көп ағайынды жігіттермен бір уақытта неке құру болып табылады. Кейінірек, әйелдің өлген күйеуінің бауырына тұрмысқа шығуы. Студенттерге осы әдет-ғұрыптың қалдығы ретінде дәстүрлі қазақ қоғамында кездесетін әменгерлікті мысал ретінде айтуға болады. Әменгерлік – дәстүрлі қазақ қоғамындағы некелік-отбасылық институттардың бірі. Күйеуі өліп, жесір қалған әйелдің қайынағасына, немесе қайынына, немесе басқа бір жақын туысына қосылу, некелесу салты. Халқымыздың бұрынғы салты бойынша күйеуі қайтыс болып, оның жесірі әменгерлік жолмен күйеуінің аға немесе інісінің біреуіне өзінің таңдауы бойынша тұрмысқа шығады. Көшпелі ортада бұл ғұрыптың өзіндік әлеуметтік және шаруашылық маңызы болды. Расында да, жесір әйел панасыз қалмайды, ал жесірдің баласы шетқақпай көрмей, өз ағайын-туыстарының ортасында өседі, яғни туыстарына жат болмайды. Әменгерлік тек дәстүрлі некелік-отбасылық қатынас қана емес, бүкіл туыстық-рулық байланыстар жүйесінің де нормаларының бірі болды.

Алғашқы қоғам тарихында кездесетін некелік-отбасылық ғұрыптардың тағы бір түрі сорарат болып табылады. Сорараттың бастапқы мәні – бір уақытта екі немесе одан да көп апалы-сіңілі қыздарға үйлену ғұрпы, кейінірек өлген әйелінің сіңлісіне үйлену ғұрпы. Бұл некелік-отбасылық әдет-ғұрыптың қалдығы ретінде дәстүрлі қазақ қоғамында кездесетін балдыз алу ғұрпын айтуға болады.

Балдыз алу – бұрынғы дәстүрдегі некелесудің бір түрі, қалыңмалы төленіп қойылған қалыңдық қайтыс болған жағдайда, қалыңдықтың сіңілісіне үйленуі немесе әйелі қайтыс болған жағдайда да, балаларын өгейсітпеу үшін балдызын алатын дәстүр болған. Дәстүрлі қазақ қоғамында бұл ғұрыптың өзіндік әлеуметтік және тәрбиелік маңызы болды. Жетім қалған балаларға қайтыс болған анасының сіңілісі қамқорлықпен қарайтыны белгілі.

Алғашқы қоғам тарихында аналық рулық қауымнан аталық рулық қауымға өту кезеңін және меншік мәселесін студенттерге түсіндіруде авункулаттық отбасы ғұрпын түсіндіруде, дәстүрлі қазақ қоғамындағы

Смағұлов С. ҰЛЫ ДАЛА БАТЫРЛАРЫНЫҢ ЕРЛІГІ ҮЛГІСІНДЕ ЖАСТАРДЫ ОТАНСҮЙГІШТІКЕ ТӘРБИЕЛЕУ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	257
Сулейменов П.М. ӘЛ-ФАРАБИ МҰРАСЫН ОҚЫТУДЫҢ ҒЫЛЫМИ ТЕОРИЯЛЫҚ-ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗДЕРІ.....	259
Тасилова Н.А., Ахметжанова А.Т. "ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚАЗІРГІ ЗАМАН ТАРИХЫ" КУРСЫН ОҚЫТУДА КӨРНЕКІЛІК ӘДІСТЕР МЕН ПӘНАРАЛЫҚ ТҮРҒЫЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУДЫҢ МАҢЫЗЫ.....	261
Тасыбекова З.Е., Тілеужанова Г.Т. ШЕТЕЛДІКТЕРГЕ ҚАЗАҚ ТІЛІН ОҚЫТУ ӘДІСІМЕН ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	265
Таусоғарова А.Қ., Исмайлова Н.А. МӘТІНДЕР КОРПУСЫН ҚҰРУДЫҢ КЕЙБІР ӘДІСТЕМЕЛЕРІ.....	266
Ташкенбаева Б.Ж. ШЫҒЫС ТІЛДЕРІ МЕН ТАРИХЫНЫҢ ОҚУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫНДАҒЫ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУШІЛІК БАҒЫТТЫ ДАМУДАҒЫ КІТАППЕН ҚАМТУ ЖОЛДАРЫ.....	268
Товма Н.А. МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ЛЕКЦИЙ И СЕМИНАРСКИХ ЗАНЯТИЙ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....	270
Тойғанбекова М.Ш., Наралиева Р.Т., Амирова М.Ж. ҚАЗАҚ ТІЛІ САБАҚТАРЫНДА СТУДЕНТТЕРДІҢ КОММУНИКАТИВТІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	272
Токкарина А. БАТЫС ЕУРОПА МЕМЛЕКЕТТЕРІНДЕГІ ЖАПОН ИЕРОГЛИФТЕРІН ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕЛЕРІ.....	273
Торманов Н., Атанбаева Г.Қ. ЖАНУАРЛАР ФИЗИОЛОГИЯСЫ НЕГІЗДЕРІ ЖӘНЕ БИОТЕХНОЛОГИЯ ПӘНІНІҢ АРАЛЫҚ БАЙЛАНЫСЫН АШЫП КӨРСЕТУ ОҚУ ӘДІСТЕМЕСІ.....	275
Төреханова Б., Мукашева Ж.У., Бекшиева Р.М. «ӨЛЕҢ СӨЗДІҢ ПАТШАСЫ, СӨЗ САРАСЫ».....	277
Тулеуханов С.Т., Аблайханова Н.Т., Кулбаева М.С., Швецова Е.В. МЕНЕДЖМЕНТ УНИВЕРСИТЕТА И ПРОБЛЕМЫ СОСТАВЛЕНИЯ РАСПИСАНИЯ УЧЕБНЫХ ЗАНЯТИЙ.....	280
Тұрғынбаев Е.М., Бейсеғұлова А.Қ. «ТАРИХИЛЫҚҚА ДЕЙІНГІ АДАМЗАТ ЭВОЛЮЦИЯСЫ» ПӘНІН ОҚЫТУДАҒЫ ҚАЗІРГІ КЕЗЕҢДЕГІ АЛҒАШҚЫ ТҮРМЫСТЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ ЗЕРТТЕУ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	281
Умбетьярова Л.Б., Адилова М.Т., Даниярова А.А., Белходжаев А.А. БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ ҚОЛДАНЫЛАТЫН ЗАМАНАУИ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ АМАЛДАР.....	282
Унербаева Р.У. СТРАТЕГИЯЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТ ПӘНІН ЖҮРГІЗУДІҢ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН ШЕШУ ЖОЛДАРЫ.....	283
Усенбекова А.Е. ОДНА ИЗ АКТУАЛЬНЫХ ЗАДАЧ СОВРЕМЕННОЙ ШКОЛЫ: ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕЖПРЕДМЕТНЫХ СВЯЗЕЙ НА УРОКАХ БИОЛОГИИ.....	285
Хамитова М.Н. САБАҚҚА «SMART» ӘДІСІ БОЙЫНША МАҚСАТ ҚОЮДЫҢ ТИІМДІЛІГІ.....	286
Хибина Н.Н. ЖОО-НЫҢ ОҚУ ҮДЕРІСІНДЕ КӘСІБИ ЖЕТІЛДІРУДІ ҮЛГІЛЕУ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	289
Цой Ми Ок ИНТЕРАКТИВНОЕ ОБУЧЕНИЕ КАК СОВРЕМЕННОЕ НАПРАВЛЕНИЕ АКТИВИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА.....	291
Шалгинбаева С.Х. ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ И ВОСПИТАТЕЛЬНЫЕ ЗАДАЧИ ДИСЦИПЛИНЫ «ЭТНОГРАФИЯ НАРОДОВ МИРА».....	292
Шаратиева М.Д. ЭКОНОМИКАЛЫҚ МАМАНДЫҚТЫ ДАЯРЛАУДА ИННОВАЦИЯ МЕН БІЛІМ БЕРУДІ БАЙЛАНЫСТЫРУ ӘДІСТЕРІ.....	294
Шыныбекова А.К. МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛДІ ОҚЫТУ ҚҰЗЫРЕТІ ЖӘНЕ МӘТІНМЕН ЖҰМЫС ІСТЕУ ӘДІСТЕРІ.....	296
Ыбырайымова С. С., Есмаханова Қ.Р., Тапеева С.Қ. ИНТЕГРАЛДЫ ТАРТЫМДЫ ОҚЫТУДЫҢ ЖОЛДАРЫ.....	297
Ыдырыс Ә., Көшкімбаев Қ.С., Басығараев Ж.М., Аблайханова Н.Т. «ҚАЗІРГІ ЖАРАТЫСТАНУ ТҰЖЫРЫМДАМАЛАРЫ» ПӘНІНІҢ (БИОЛОГИЯ БАҒЫТЫ БОЙЫНША) МАЗМҰНЫ ЖӘНЕ ОҚЫТУДЫҢ МАҢЫЗЫ.....	299